

V Bruseli 13. júna 2016
(OR. en)

9229/16

ECOFIN 469
UEM 215
SOC 333
EMPL 229
COMPET 303
ENV 348
EDUC 204
RECH 195
ENER 211
JAI 459

POZNÁMKA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Výbor stálych predstaviteľov/Rada
Č. dok. Kom.:	9143/16 ECOFIN 434 UEM 184 SOC 298 EMPL 194 COMPET 271 ENV 315 EDUC 171 RECH 163 ENER 176 JAI 421 - COM(2016) 346 final
Predmet:	Odporúčanie na ODPORÚČANIE RADY, ktoré sa týka národného programu reforiem Fínska na rok 2016 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Fínska na rok 2016

Delegáciám v prílohe zasielame uvedený návrh odporúčania Rady vychádzajúci z návrhu Komisie COM(2016) 346 final, ktorý zrevidovali a odsúhlasili rôzne výbory Rady.

ODPORÚČANIE RADY

Z...,

**ktoré sa týka národného programu reforiem Fínska na rok 2016
a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Fínska na rok 2016**

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 121 ods. 2 a článok 148 ods. 4,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii¹, a najmä na jeho článok 5 ods. 2,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1176/2011 zo 16. novembra 2011 o prevencii a náprave makroekonomických nerovnováh², a najmä na jeho článok 6 ods. 1,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

so zreteľom na závery Európskej rady,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru,

¹ Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1.

² Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 25.

so zreteľom na stanovisko Výboru pre sociálnu ochranu,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre hospodársku politiku,

keďže:

- (1) Komisia 26. novembra 2015 prijala ročný prieskum rastu, čo znamenalo začiatok európskeho semestra pre koordináciu hospodárskych politík na rok 2016. Priority ročného prieskumu rastu schválila Európska rada v dňoch 17. až 18. marca 2016. Komisia prijala 26. novembra 2015 na základe nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 správu o mechanizme varovania, v ktorej určila Fínsko za jeden z členských štátov, vo vzťahu ku ktorým sa vykoná hĺbkové preskúmanie. V ten istý deň Komisia prijala aj odporúčanie na odporúčanie Rady týkajúce sa hospodárskej politiky v eurozóne. Toto odporúčanie schválila Európska rada na zasadnutí 18. – 19. februára 2016 a Rada ho prijala 8. marca 2016³. Ako krajina, ktorej menou je euro, a vzhľadom na úzke prepojenia medzi hospodárstvami v hospodárskej a menovej únii by Fínsko malo zabezpečiť úplné a včasné vykonanie uvedených odporúčaní.
- (2) Správa o Fínsku na rok 2016 bola uverejnená 26. februára 2016. Posudzoval sa v nej pokrok, ktorý Fínsko dosiahlo pri plnení odporúčaní pre jednotlivé krajiny prijatých Radou 14. júla 2015, ako aj pokrok Fínska pri dosahovaní jeho národných cieľov stratégie Európa 2020. Obsahovala aj hĺbkové preskúmanie podľa článku 5 nariadenia (EÚ) č. 1176/2011. Komisia predstavila 8. marca 2016 výsledky hĺbkového preskúmania. Na základe svojej analýzy Komisia dospela k záveru, že vo Fínsku existujú makroekonomické nerovnováhy. Predovšetkým je nevyhnutné riešiť stratu nákladovej konkurencieschopnosti, ktorá sa naakumulovala počas niekoľkých rokov najmä v dôsledku toho, že mzdy rástli rýchlejším tempom než produktivita počas dlhšieho obdobia, čo viedlo k prudkému zhoršeniu bežného účtu v rokoch 2008 až 2012. Analýza takisto poukazuje na značné strednodobé a dlhodobé riziká pre udržateľnosť už aj tak zaťažených verejných financií.

³ Ú. v. EÚ C 96, 11.3.2016, s. 1.

- (3) Fínsko predložilo 14. apríla 2016 svoj národný program reforiem na rok 2016 a svoj program stability na rok 2016. S cieľom zohľadniť prepojenia medzi nimi sa obidva tieto programy posudzovali súčasne.
- (4) Príslušné odporúčania pre jednotlivé krajiny boli zohľadnené v programovaní európskych štrukturálnych a investičných fondov na obdobie rokov 2014 – 2020. Podľa článku 23 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013⁴ platí, že ak je to nevyhnutné na podporu vykonávania príslušných odporúčaní Rady, Komisia môže požiadať členský štát, aby preskúmal svoju partnerskú dohodu a príslušné programy a navrhol ich zmeny. Komisia poskytla ďalšie informácie o tom, ako bude využívať toto ustanovenie, v usmerneniach o uplatňovaní opatrení spájajúcich účinnosť európskych štrukturálnych a investičných fondov s riadnou správou hospodárskych záležitostí.
- (5) V programe stability na rok 2016 sa uvádza, vplyv mimoriadneho prílevu utečencov na rozpočet je značný, a poskytuje dostatočné dôkazy o rozsahu a povahe týchto dodatočných rozpočtových nákladov. Podľa Komisie dosiahli oprávnené dodatočné výdavky v roku 2015 výšku 0,05 % HDP a podľa súčasného odhadu by v roku 2016 mali dosiahnuť výšku 0,2 % HDP. Ustanovenia uvedené v článku 5 ods. 1 a článku 6 ods. 3 nariadenia (ES) č. 1466/97 zohľadňujú tieto dodatočné výdavky, pretože prílev utečencov je výnimočnou udalosťou, jeho vplyv na verejné financie Fínska je značný a udržateľnosť by nebola ohrozená tým, že sa umožní dočasná odchýlka od postupu úprav smerujúcich k dosiahnutiu strednodobého rozpočtového cieľa. Preto sa požadovaná úprava smerujúca k dosiahnutiu strednodobého rozpočtového cieľa na rok 2015 znížila, s cieľom zohľadniť tieto náklady. Pokiaľ ide o rok 2016, konečné posúdenie vrátane posúdenia oprávnených súm sa vykoná na jar 2017 na základe zistených údajov poskytnutých fínskymi orgánmi.

⁴ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006 (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 320).

- (6) Na Fínsko sa v súčasnosti vzťahuje preventívna časť Paktu stability a rastu. Komisia 18. mája 2016 uverejnila správu podľa článku 126 ods. 3 ZFEÚ, pretože dlh verejnej správy Fínska prekročil v roku 2015 referenčnú hodnotu 60 % HDP. V rámci analýzy sa dospelo k záveru, že dlhové kritérium dlhu by sa v danom čase malo považovať za dodržané. Vo svojom programe stability na rok 2016 vláda plánuje zlepšiť celkové saldo tak, aby v roku 2016 dosiahlo úroveň -2,5 % HDP a v roku 2020 úroveň -1,3 % HDP. Vláda plánuje dosiahnuť strednodobý rozpočtový cieľ, ktorým je deficit vo výške 0,5 % HDP v štrukturálnom vyjadrení, do roku 2019. Na základe programu stability sa očakáva, že pomer verejného dlhu k HDP dosiahne vrchol v roku 2019 na úrovni 67,4 % a postupne klesne na 67,2 % v roku 2020. Makroekonomický scenár, na ktorom sa zakladajú tieto rozpočtové prognózy, je vierohodný. Opatrenia potrebné na dosiahnutie strednodobého rozpočtového cieľa do roku 2019 neboli dostatočne konkretizované. Z prognózy Komisie z jari 2016 vyplýva, že existuje riziko určitej odchýlky od odporúčanej úpravy v roku 2016. Záver týkajúci sa roku 2016 by sa nezmenil ani v prípade, ak by bol z posúdenia vylúčený vplyv výnimočného prílevu utečencov na rozpočet. Za predpokladu nezmenenej politiky existuje riziko významnej odchýlky od odporúčanej úpravy v roku 2017. Podľa prognózy bude pomer dlhu k HDP aj naďalej vykazovať stúpajúci trend a v roku 2017 dosiahne úroveň 66,9 %. Rada na základe svojho posúdenia programu stability a s ohľadom na prognózu Komisie z jari 2016 zastáva názor, že existuje riziko, že Fínsko nedodrží ustanovenia Paktu stability a rastu. Preto budú v rokoch 2016 a 2017 v záujme ich dodržania potrebné ďalšie opatrenia.

- (7) Predpokladá sa, že výdavky na dôchodky, zdravotnú a dlhodobú starostlivosť sa v dôsledku starnutia obyvateľstva a zmenšovania objemu pracovnej sily zvýšia z 23,1 % HDP v roku 2013 na 26,9 % HDP do roku 2030. V januári 2016 Fínsko schválilo dôchodkovú reformu, na základe ktorej sa od roku 2027 zosúladí zákonom stanovený vek odchodu do dôchodku so zmenou strednej dĺžky života. Sociálne služby a služby zdravotnej starostlivosti poskytované obcami dosahujú 10 % HDP. Ak nedôjde k reforme systému, výdavky budú podľa prognózy každoročne rásť o 2,4 % v nominálnom vyjadrení a budú rásť aj ako podiel HDP. Boli dohodnuté hlavné črty rozsiahlej administratívnej reformy a reštrukturalizácie služieb zdravotnej starostlivosti a sociálnych služieb. K hlavným cieľom reformy patrí zníženie medzery udržateľnosti v dlhodobom horizonte o 3 miliardy EUR prostredníctvom lepšej kontroly nákladov. To sa dosiahne prostredníctvom integrácie služieb, väčších poskytovateľov služieb a digitalizácie. Je ešte potrebné rozpracovať všetky podrobnosti a prijať plány riadenia zmien, aby sa reforma mohla začať vykonávať od roku 2019, tak ako bolo naplánované. Vláda oznámila, že opatrenia na vykonanie reformy budú predstavené koncom roka 2016. Veľký rozsah reformy a jej prísny harmonogram znamenajú, že jej realizácia bude výzvou. Preto je dôležité, aby sa legislatívne návrhy prijali včas.
- (8) S cieľom obnoviť konkurencieschopnosť Fínska je potrebné viacerými spôsobmi zlepšiť fungovanie trhu práce. Na agregovanej úrovni bol rast miezd miernejší od prijatia centrálne odsúhlasenej dohody o mzdách v roku 2013. Podľa tejto dohody sa medziročný nárast dohodnutých miezd spomalil z 1,3 % v poslednom štvrtroku 2013 na 0,5 % vo štvrtom štvrtroku 2015. V júni 2015 sa sociálni partneri rozhodli predĺžiť platnosť dohody do roku 2016. Doposiaľ však nedošlo k obnove rastu produktivity práce a preto sa očakáva, že nominálne jednotkové náklady práce budú rásť, hoci pomalším tempom. Uskutočnili sa rokovania v záujme obnovy nákladovej konkurencieschopnosti. Sociálni partneri sa 29. februára 2016 dohodli na pakte pre konkurencieschopnosť. Táto dohoda sa musí premietnuť do odvetvových dohôd predtým, než ju bude možné vykonať. Pakt pre konkurencieschopnosť budú dopĺňať opatrenia, na ktorých sa dohodli sociálni partneri v záujme zabezpečenia väčšej flexibility trhu práce a nového modelu rastu miezd prostredníctvom zafixovania miezd v iných odvetviach na mzdy v odvetviach, ktoré sú vystavené vonkajšej konkurencii. Je dôležité vykonať opatrenia trhu práce spôsobom, ktorý plne rešpektuje úlohu sociálnych partnerov.

- (9) Vzhľadom na klesajúci počet obyvateľov v produktívnom veku je dôležité zvýšiť mieru účasti na trhu práce. To si vyžaduje nepretržité snahy o začlenenie starších pracovníkov, mladých ľudí, dlhodobo nezamestnaných a osôb s nízkou kvalifikáciou na trh práce. Miera zamestnanosti klesla o viac ako dva percentuálne body z predkrízového maxima 70,6 % v roku 2008 na 68,5 % v roku 2015, pričom nezamestnanosť stúpila zo 6,4 % na 9,4 %. Miera zamestnanosti starších ľudí sa postupne zlepšuje, ale niektoré možnosti predčasného odchodu do dôchodku pretrvávajú vo forme predĺženého poskytovania dávok v nezamestnanosti starším pracovníkom až do ich odchodu do dôchodku (tzv. „tunel nezamestnanosti“) a ak sa tieto možnosti nezredukujú, mohlo by to obmedziť pozitívny vplyv dôchodkovej reformy prijatej v roku 2016. Účinky zmien parametrov tunelu nezamestnanosti v predchádzajúcej dôchodkovej reforme sa posúdia v roku 2019. Dlhodobá nezamestnanosť sa v období rokov 2008 až 2014 značne zvýšila z 1,2 % na 1,9 % celkovej pracovnej sily, napriek tomu, že mnoho dlhodobo nezamestnaných už netvorí súčasť pracovnej sily. Nezamestnanosť mladých ľudí sa v roku 2015 zvýšila na úroveň 22,4 %. Osoby s nízkou kvalifikáciou sú najviac ovplyvnené nedostatočnou výkonnosťou trhu práce. Zníženie rozpočtu pre aktívne politiky trhu práce v čase, keď rastie dopyt po takýchto opatreniach, by mohlo narušiť príležitosti uvedených skupín osôb, aby sa vrátili do práce. Pokiaľ ide o aktiváciu, zložitý systém dávok a rôzne druhy jeho príspevkov môžu viesť k významným pasciam nečinnosti a nízkej mzdy. Vzhľadom na zníženie rozpočtu pre aktívne politiky trhu práce je mimoriadne dôležité riešiť tieto pasce a zavádzať pozitívne stimuly, ktoré budú motivovať k práci, napríklad tým, že sa zlepšia možnosti kombinovať prácu a dávky. Príchod pomerne vysokého počtu migrantov a utečencov do Fínska v roku 2015 by mohol prispieť k boju proti vplyvom starnutia obyvateľstva, ale len vtedy, ak sa dokážu úspešne začleniť na trh práce a systému vzdelávania. Na trhu práce existujú problémy so zosúlaďovaním dopytu po pracovných miestach s ponukou, čo je čiastočne spôsobené štrukturálnymi zmenami v hospodárstve, keďže nové pracovné miesta vznikajú v iných zemepisných oblastiach a odvetviach ako v tých, kde došlo k ich zániku. Je potrebné prijať opatrenia, ktoré zlepšujú prístup k cenovo dostupnému bývaniu v oblasti Helsínk, a účinné politiky, ktoré majú ľuďom pomôcť zvýšiť si zručnosti a nájsť si prácu.

- (10) Podnikateľské prostredie vo Fínsku je rovnako dobré, ak nie lepšie, ako v ostatných vyspelých ekonomikách. Nedostatočná hospodárska súťaž, a to najmä v službách zameraných predovšetkým na domáci trh ako napríklad maloobchodné a dopravné služby, však ovplyvňuje celkovú konkurencieschopnosť fínskeho hospodárstva. Podniky považujú prehnané regulačné požiadavky za prekážky pre vstup na niektoré trhy a rast na týchto trhoch. Tieto prehnané požiadavky je potrebné riešiť v záujme podpory podnikania a investícií. V maloobchodnom sektore sa reformou predpisov o plánovaní stanovujú pružnejšie pravidlá, pokiaľ ide o veľkosť a umiestnenie maloobchodných predajní. Obchodovateľný sektor bude pokračovať vo svojej reštrukturalizácii a mal by prínos z rozvoja nových trhov, výrobkov a služieb, najmä tých s vysokou pridanou hodnotou. Štrukturálnu zmenu môžu byť uľahčiť politiky podporujúce expanziu, internacionalizáciu a inovácie spoločností. Legislatívne zmeny boli prijaté na jeseň 2015, ale väčšina z nich sa má vykonať až v období rokov 2016 – 2018. Vláda oznámila, že sa vykonajú ďalšie štrukturálne reformy s cieľom zvýšiť hospodársku súťaž na trhu.
- (11) Komisia vykonala v rámci európskeho semestra komplexnú analýzu hospodárskej politiky Fínska, ktorú uverejnila v správe o tejto krajine na rok 2016. Zároveň posúdila program stability, národný program reforiem a následné opatrenia v nadväznosti na odporúčania adresované Fínsku v predchádzajúcich rokoch. Zohľadnila nielen ich význam pre udržateľnú fiškálnu a sociálno-ekonomickú politiku vo Fínsku, ale aj ich súlad s pravidlami a usmerneniami EÚ vzhľadom na potrebu posilniť celkovú správu hospodárskych záležitostí EÚ zabezpečením vstupov na úrovni EÚ do budúceho vnútroštátneho rozhodovania. Odporúčania v rámci európskeho semestra sú premietnuté do nižšie uvedených odporúčaní 1 až 3.
- (12) Rada na základe tohto posúdenia preskúmala program stability a jej stanovisko⁵ je premietnuté najmä do nižšie uvedeného odporúčania 1.
- (13) V súvislosti s hĺbkovým preskúmaním Komisie a týmto posúdením Rada preskúmala národný program reforiem a program stability. Jej odporúčania podľa článku 6 nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 sú premietnuté do nižšie uvedených odporúčaní 2 a 3,

⁵ Podľa článku 5 ods. 2 nariadenia (ES) č. 1466/97.

TÝMTO ODPORÚČA, aby Fínsko v rokoch 2016 a 2017 prijalo opatrenia s cieľom:

1. Dosiahnuť ročnú fiškálnu úpravu smerujúcu k dosiahnutiu strednodobého rozpočtového cieľa na úrovni najmenej 0,5 % HDP v roku 2016 a 0,6 % v roku 2017. Použiť všetky neočakávané zisky na urýchlenie znižovania pomeru verejného dlhu. Zabezpečiť včasné prijatie a vykonanie administratívnej reformy s cieľom zlepšiť nákladovú efektívnosť sociálnych služieb a služieb zdravotnej starostlivosti.
2. Rešpektujúc úlohu sociálnych partnerov zabezpečiť, aby sa systémom stanovovania miezd posilnilo mzdové vyjednávanie na miestnej úrovni a odstránila nepružnosť, čím by sa podporila konkurencieschopnosť a prístup, ktorý by bol viac zameraný na vývozné odvetvie. Zvýšiť stimuly, ktoré motivujú k prijatiu práce, a zabezpečiť cielené a dostatočné aktívne opatrenia trhu práce, a to aj pre osoby s migrantským pôvodom. Prijatť opatrenia na zníženie nesúladu medzi dopytom po pracovných miestach a ich ponukou v regiónoch a medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami.
3. Pokračovať v úsilí o zvýšenie hospodárskej súťaže v oblasti služieb vrátane maloobchodných služieb. Podporovať podnikanie a investície, a to aj prostredníctvom zníženia administratívnej a regulačnej záťaž, s cieľom podporiť rast výroby s vysokou pridanou hodnotou.

V Bruseli

*Za Radu
predseda*
